

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 169

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 24 november 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Emigratie jonge, startende landbouwers - Maatregelen

"In Noorwegen is er wel nog respect voor landbouwers", aldus de 27-jarige Lokerse Niels Van Hoenacker. Hij komt niet uit een landbouwfamilie, maar was er toch in geslaagd om op eigen houtje wat landbouwgrond te kopen en te beginnen met een kleinschalige, duurzame varkenshouderij. Hij deed er alles aan om deze zo duurzaam mogelijk te maken, maar botste op hindernis na hindernis. Ook al richtte hij zijn varkensbedrijfje nog maar in 2019 op, het is nu al genoeg geweest voor de jonge landbouwer. Hij heeft beslist om er in Vlaanderen, dankzij alle moeilijkheden, mee te stoppen en naar Noorwegen te verhuizen om daar zijn geluk in de landbouw te beproeven.

De moeilijkheden die de jonge landbouwer op zijn weg tegenkwam, zijn legio. Zo geeft hij aan dat, om één varken te laten slachten, je net zoveel papieren in orde moet brengen, en net zo veel administratieve kosten moet betalen, als voor bijvoorbeeld tweehonderd 200 varkens. "Doordat er met altijd met minimumtarieven gewerkt wordt, kloppen die verhoudingen tussen administratieve kosten en het aantal varkens niet of spelen ze serieus in het nadeel van veehouders die kleinschalig willen werken."

Van Hoenacker laakt ook de hulp, of het gebrek eraan, die een starter in België krijgt: "Als je dan het FAVV en DGZ belt om te vragen hoe het wel moet om met alles in orde te zijn, dan word je steeds maar verder doorgeschakeld. Van het kastje naar de muur en terug. Soms maken ze er zich vanaf door te zeggen dat elke landbouwer geacht wordt alle wetten en regels te kennen." (FAVV: federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen), (DGZ: Diergezondheidszorg Vlaanderen).

Ook de steun van het Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is volgens de jonge landbouwer onrechtvaardig. Zo zou hij als landbouwer in bijberoep geen beroep kunnen doen op de klassieke VLIF-steun van 50.000 euro: "Ik ben nu ruim 2 jaar bezig met mijn varkens en heb vorige zomer de eerste geslacht en verkocht. Verwachten diegenen die de VLIF-steun toekennen dat ik gedurende 2 jaar kan leven zonder winst en enkel en alleen kosten?" Ook toen de regelgeving hierover aangepast werd, bleek dat hij als bijberoeper nog steeds geen recht had op steun van 7.000 euro: "Deze steun is blijkbaar enkel en alleen voor mensen die een overschakeling maken, bijvoorbeeld van gewone kweek/teelt naar bio of van intensieve rassen naar extensieve rassen. Landbouwers die zoals ik meteen op die 'juiste' manier starten komen dus niet in aanmerking. Waarom bestaat dat verschil?"

En jammer genoeg kwam ook deze jonge landbouwer al vaak in contact met agribashing, waarover minister van Leefmilieu Demir onlangs nog zei dat ze het woord 'verschrikkelijk' vond en dat daardoor 'de gemoederen ophitsten'. Nu blijkt echter opnieuw dat agribashing een feit is, en onze (jonge) landbouwers er slachtoffer van zijn: "Ik doe zo mijn best voor mijn dieren. Ik denk niet dat er in Vlaamse intensieve varkenshouderij

veel dieren rondlopen die gelukkiger en gezonder zijn dan die op De Veldhoeve. Maar toch krijg ik regelmatig haatberichten van mensen op sociale media.”

1. Hoe reageert de minister op het interview met, nog maar eens, een jonge landbouwer die andere oorden opzoekt? Ervaart hij dit als een gevolg van het beleid? Zo niet, waarom niet? Op welke manier zal de minister trachten de golf van emigrerende (jonge) Vlaamse landbouwers tegen te houden?
2. Hoe zal de minister concreet de problematiek inzake het opstarten/runnen van een kleinschalig landbouwbedrijf, aangekaart door de jonge vertrekkende landbouwer, aanpakken? Welke maatregelen/initiatieven roepen zich op? Acht de minister het opportuun de regels over het ontvangen van VLIF-starterssteun aan te passen?
3. Zal de minister de duidelijke problematiek inzake het FAVV bij zijn federale collega-minister Clarinval aankaarten? Zo niet, waarom niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 169 van 24 november 2022

van **STEFAN SINTOBIN**

1. Ik kan me niet uitspreken over de concrete situatie van in het interview. Maar ik besef heel goed dat landbouwers geconfronteerd worden met veel administratieve last. Dit blijkt ook uit het onderzoek dat gebeurde naar aanleiding van het Actieplan welbevinden in de land- en tuinbouw.

Ik kan mijn engagement voor een positief ondernemersklimaat in eerste plaats uitspreken op mijn eigen bevoegdheden. Een heel belangrijk element daarin voor jonge land- en tuinbouwers is het VLIF. In het nieuwe GLB zal dat nog meer omgevormd worden naar een echt ondernemingsfonds.

De steunvoorwaarden worden tot het minimum beperkt, waarbij ook de administratieve last tot het minimum beperkt wordt. In het nieuwe GLB zal een nog sterker positief beleid gevoerd worden naar jonge landbouwers. Er komt een bijkomende steun voor jonge landbouwers (top-up) die aan de conditionaliteitsvoorwaarden voldoen, evenals een verhoogde steun voor investeringen door jonge landbouwers voor de meest duurzame investeringen. Voor het eerst, en dat wil ik hier uitdrukkelijk vermelden, zal er ook steun zijn voor jonge landbouwers bij opstart van een volledig nieuw bedrijf (zie ook vraag 2). De voorwaarden voor overnamesteun worden aangepast zodat meer geleidelijke bedrijfsovernames mogelijk worden. Ook zal de jonge landbouwer nog een halftijdse job als werknemer kunnen uitoefenen. De maximale steun wordt bovendien opgetrokken (tot 100.000 euro). Ook wordt in het nieuwe GLB een volledig nieuwe maatregel opgenomen rond verdienmodellen.

2. De problematiek rond de VLIF-aanloopsteun voor ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven is me bekend, en vloeide voort uit een beperkende regel die de Europese wetgever in 2013 uitvaardigde. In het hervormde GLB, dat volgend jaar ingaat, zal echter geen sprake meer zijn van de genoemde problematiek. Rekening houdend met alle knelpunten die werden aangehaald wordt een volledige nieuwe maatregel geïntroduceerd: 'opstart en omschakeling naar een duurzame bedrijfsstrategie'. Hier zal dus wel de opstart van nieuwe bedrijven mogelijk zijn.
3. De finaliteit van Europese voedselveiligheidsregels is om van overheidswege een zo hoog mogelijke voedselveiligheidsgarantie te verzekeren ten aanzien van de bevolking, die zelf niet over de mogelijkheden beschikt om voedselaankopen te analyseren (bv. bacteriën, zware metalen, contaminatie, ...) en dus moet vertrouwen op het etiket en op het overheidstoezicht op de voedselvoorzieningsketen. Net omwille van die finaliteit maakt de Europese wetgever geen onderscheid tussen wie het voedsel maakt, verwerkt, verpakt, ..., maar staan de eigenschappen van het op de markt gebrachte voedselproduct centraal. Met andere woorden, er wordt geoordeeld dat het ten aanzien van de bevolking niet te verantwoorden is dat voedsel door een kleinere producent geproduceerd of vermarkt, een hoger risico op het vlak van (on)veiligheid zou mogen hebben dan voedsel afkomstig van een middelgrote of grotere producent. Ik heb begrip voor het feit dat kleinere producenten aanklaarten dat hun compliance-kosten verhoudingsgewijs zwaarder doorwegen in vergelijking met grotere producenten, die vaak schaalvoordelen hebben. Aangezien het FAVV een federale bevoegdheid is heb ik hierover al contact gehad met mijn collega Clarinval. Daar

werden de bezorgdheden inzake administratieve verlichting en lasten voor de landbouwer besproken.